

Budapest, 1876.

9. szám.

Márczius 2.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt., fél évre 2 frt., negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

A szabad meggyőzés kora.

(Cs. J.) Sok keresztény embert hallottam már azzal vigasztalni magát, hogy nincs ugyan oly jó idő, mint régente volt, az adó nagy, a szegények száma szaporodik, a becsületre s az ember szavára mit sem adnak, de az az egy előnyünk megvan, hogy meggyőzésünket szabadon kimondhatjuk, s ha nem is fogadja el más, bizonyos tisztelettel viseltetik iránta mindenki.

És ez mindenesetre nagy előny, mert a szabadság oly szükséges az embernek, mint az éleny a lángnak, mely nélküle hamis szint mutat s csak hamar kialszik.

De vajjon oly szabad-e meggyőzésünk nyilvánítása, mint a hogy első pillanatra látszik?

Ha a priori tennők a következtetést, korunktól, mely a vélemény- és vallásszabadság eszméjét hordja zászlaján, különösen honunkban, hol majdnem mindenki szabadelvűnek vallja magát, ki merné azt eltagadni? de ha a posteriori, a tényekből indulunk ki, be kell látnunk, hogy a hangoztatott eszmék és a gyakorlat közt nincsen valami szoros logikai összefüggés.

Nem is említem, hogy a tiszta katolikus meggyőzés mennyi insultationnak van kitéve az élet és a journalistika terén, mert a katolikus vallás, mely minden egyes tette ráüti a helyeslés vagy helytelenítés bélyegét, természetesen nem tetszhetik a szabadgondolkodóknak; de egyszerű jogi eseteknél, hol enyém- s tiedről van szó, itt már követelném ama párttól, mely magát a szabad meggyőzés bajnokának tünteti fel, hogy ha egy párt hive, egy hivatalnoka meghajolva a megdönthetetlen tény előtt, nem meri a másét magukénak állítani, ne ocsárolják a megérdemelt dicséret helyett meggyőzését.

S mit tesznek a szabadság szóvivői?

Mivel Hamar Pál közállapítványi kir. ügyigaz-

gató, ki az alapítványok természetét s jogi viszonyait legjobban ismerheti, az alapítványok, s legujabban az egyetemi alap kath. jellegét elismerte, az egész journalista had a legélesebb kitételekkel támadta meg. Ezt a férfit, ki a helyett, hogy gyáva hallgatással a rég kiérdemelt elismerés babérjain nyugodott volna, tudva az ellenkező vágyakat, bátran ki merte mondani meggyőzését, mert hivatalában állott szólani, az egyház vagyonára áhító tömeg szidalmakkal illeti, hogy miért nem vallja a katolikusok birtokát az államénak, miután az állam hivatalnoka. Ügyvéddel hozzák hasonlatba, kinek védeni kell gazdája ügyét, habár annak hamisságáról meg is van győződve.

Szép morál! És ezt mind a nyilvánosság terén, felvont sisakkal, nemesebb tárgyra érdemes hévvel s büszke önézzel mondják el, úgy hogy esodálkozásba esik az ember, vajjon a belátás vagy az erkölcsi érzet hiányzik-e e szerencsétleneknél?

Igaz, jó nagy összeg az az egyetemi alap, s nem is esodálkozunk azon, hogy sokan megkívánják, mert ez emberi dolog, de azt egyenesen kimondani, hogy miért kell, hogy az a katolikusoké legyen, s ne inkább az övék, ez már rosz akaratra mutat.

Bennünket az ily szerény nyilatkozat mindig Káin szavaira emlékeztet, amint Byron adja ajkára, midőn Ádám jogát védi a jó és rosz tudásának fájához: The tree was planted, and why not for him? (a fa el volt ültetve, és miért nem épen számára?). Egészen hasonló az okoskodás, s eme hasonlat alig ha válik diszére az illető támadó uraknak, hacsak azt nem hitetik el magukkal, hogy Byron Káint valami nemes jellemnek, vagy önzetlen jogvédőnek akarta feltüntetni. Hisz ő nálók minden lehetséges!

Mi katolikusok csak örülhetünk az önkény ily szélsőségig vitt jelenségein, mert ha ilyenre bukkanunk katolikusaink, lehetetlen, hogy a jogállam hiveinek törekvését valódi színében fel ne ismerjük.

Nekünk pedig csak az kell, hogy az emberek tisztán lássanak, s a szép szavak alatt felismerni tanulják az önző indokokat.

Atyám sirján.

Csendes, virágos temetőbe járok
Siratni édes jó apámat;
Sirján megenyhül kissé bánatom.
A fájó seb hegedni kezd...;
Könnyebb, ha nyugvó földjét áldhatom
S könnyemtől nedves a kereszt!

Az ég sugártól fényesen tekint le
Sirjára s bánatkönyeimre,
S vigasztal néma fájdalom között.
Eljön a szellő, s arczomat,
Melyet lepergő könnyem öntözött,
Szárítani föl hűs csókot ad.

Hozzám hajlik lágyan a bús fa lombja
S szavát oly biztatón susogja:
»Egy boldogabb hazában vár reád!«
Leönti harmatesöppjeit
Nyiló szirmáról a virág;
Szegény ő velem könyezik.

Az ég felé száll zengve a madárka.
Oh mintha hő fohászom szállna,
Annyi érzés, bánat van dalában!
Csak vidd madárka, vidd imám,
Ahhoz, kinek nevét mindig áldtam,
S ki tőlünk többet nem kíván!

Igy állok gyakran búban elmerengve,
Lehajtvá fõm a kis keresztre,
S hogy megkönnyebbül fájó bús szívem,
Meghatva, mélyen érzem:
A nagy természet im örökhíven
Vigasztal és zokog velem!...

Földváry István.

Gazdag urfi, szegény lány.

Elbeszélés.

Irta

Szépfludy Ö. Ferencz.

(Vége.)

Az alispánné igaza volt. Egy óra sem múlt és az alispánné ismét készen lett és aggódó férjét s fiát azzal vigasztalta meg, hogy még ez este elment velök a kaszinó báljába.

A lépesözethez fölérve, a kaszinó terménél teljes meglepéssel gondolta magában az alispánné: az első négyest még sem tánczolhatja vele. És ez az alispánnénak sikerült is.

A teremben egész pompáját kifejtette a vidéki arisztokraczia; a környék és a kis város egész közönségének színe-java együtt volt. Megjelentek a szép és

érdekes hölgyek, kikre az alispánné számított s minden esábjokat elővették, hogy a maguk és az alispánné kedvét töltsék azáltal, hogy Mihályfi Dezső urfit háló-jokba vonják.

Az egyik zugba szerényen megvonulva ült Ilonka s észrvétlenül akart maradni, mint a legigénytelenebb ibolya. A bálnak azonban kiváló kiváltságai vannak, itt nem gazdagság, ész, magas rang, hanem mindenek fölött a szépség uralkodik. Ilka is bármennyire érezte, hogy egy szegény hivatalnok özvegyének leánya, bármennyire vonakodott előre tolazkodni, ki nem kerülhetett, hogy a gyors lábu fiatalság még függőbb szeme föl ne keresse s első sorba ne emelje. Ilka egyszerű, igénytelen rózsaszín ruhájában, dús hajfürteivel s a fürtei közé illesztett rózsával anyyira fölébe kerekedett a kéthalmi, kerekhegyi és a többi nagyságos s méltóságos családok kisasszonyainak, hogy az alispánné akár megpukkadtatott boszuságában.

Dezső alig ért a terembe, azonnal Ilka felé közeledett s nyájasan üdvözölte, mit a fiatal leány némi hidegséggel fogadott és neheztelő hangon említé, hogy »valaki« az első francziáról egészen megfeledkezett. Dezsőnek most eszébe jutott udvariatlansága, hanem kimenté magát anyja rozullétével és csakhamar a két fiatal szerelmes szív közt szent lett a békeség. Társas tánczot azonban még sem kaphatott Dezső, mert Ilka kisasszony az első francziát vélte vele tánczolhatni, s így a többi négyeseket másoknak ajándékozta el. »No majd kipótolom a csárdásokkal és keringőkkel!« említé Dezső és szavát be is váltotta; mert alig tette le valaki a fiatal leányt, Dezső azonnal ott termett s elpördítette, úgy hogy fél óráig sem került vissza helyére.

Beh boldog volt Dezső! Mennyien leselkedtek reá, mennyien irigykedtek, ha a szép leánynyal tánczolt; alig várták, hogy mikor teszi le, s ha sokáig tartotta karján, szinte zugolódtak. Csak valaki nem zugolódtott, csak valaki volt boldog, hogy Dezső úgy viseli magát, mint ő remélte és nem tagadja meg a szegény, de becsületes leányt a fényes kaszinóbálban sem.

Egyszerre, amint Dezső ismét tánczra kérte s el akarta vinni Ilkát, az alispánné hirtelen ott termett és villámló tekintettel, haragos arczczal nézett fiára:

— Dezső csak nem akarod kompromittálni a kisasszonyt?

— Mivel kompromittálnám édes anyám! — kérdé megdöbbenve Dezső. — A tánczczal?

— Nem!

— Hát mivel?

— Szerencsétlen fiu! te megcsókoltad a kisasszonyt táncz közben!

— Anyám! — kiáltá Dezső egészen magánkivül s minden vér arczába szökkent, majd pedig olyan halvány lett, mint a fal. Anyám megölte boldogságomat.

Ilka ájultan rogyott le az alispánné előtt, ki látva, hogy szavai milyen hatást tettek, az első perczre szinte megbánni látszott mondását; hanem azután gondolván, hogy erős baj erős szert igényel, daczosan legettette szemét a fiun és leányon. Fiának, ha van bánata, az idő és más szép hölgy meg fogja gyógyítani, a leányasszony pedig meg fogja az anyának tévedését bocsátani és azt sem fogja zokon venni, hogy a büszke

Pusztahelyi kisasszony, Mihályfi János alispán neje nem nézhette közönyösen, mint vonja keresztül számítá-sait az a rossz fiu, kinek boldogítása pedig az ő minden gondolatját elfoglalja.

Ilka nem is tánczolt tovább a bálban. Özvegy anyja és sógora azonnal összeszedték magukat, elhozták a leány felöltönyét s haza távoztak.

Dezsőnek nem volt bátorsága Ilkát követni; a sógornak azonban volt elég bátorsága visszatérni az urfíhoz és kijelenteni, hogy magaviseletéről számot kér. »Önnel nincs miért számolnom, mert semmit sem tevék, mit számon kérni lehetne; hanem azért szolgálatjára állok!« mondá az alispán fia és szavában semmi dacz, semmi harag s kihívó nem volt. Arcza elborult, látszott, hogy az egész jelenet mily szörnyű fájdalomra van.

Ha Ilka elkeseredett, Dezső sem érzett kevesebb keserűséget. Tudta, hogy amit mondott az igaz volt, anyja megölte boldogságát. Mit tehet, hogy magát tisztázza? — Ha igazolja magát a család előtt, meg kell hazudtolnia édes anyját, kitől életét nyéré s kit a mai napig oly forrón szeretett. Arról is meg volt győződve, hogy édes anyja nem rosszaságból, de büszkeségből, iránta való vakszeretetből teheté, hogy az ártatlan leánykát oly vérig sérté.

Ott hagyta maga is a vigalmat; szót sem szólt anyjának, apjának, s nem is ment haza egy hétig. Az öregek már aggódni kezdtek és a jólelkű alispán nem egyszer mondá nejének: »Asszony! mi jutott eszedbe, hogy olyat cselekedjél?« — »Te nem szereted fiunkat, ha még kérdezheted. Azt akarod, hogy koldus leánynak legyen férje?« — »Nem tisztességes leány?« — »Tisztesség magában nem elég, s ha meggondolod jól tette-met, igazat adsz. Most legalább szenved, hanem ha kiszzenvedte fájdalmát — mely valószínűleg nem lesz igen tartós — boldog lesz azzal, kit mi választunk ki számára!« — »Ha kiszzenvedett, boldog lesz azzal, kit mi választunk ki számára!« — dörmögé az alispán neje után szárazon, gyászosan, mihez bús sejtelem tapadt. Isten adja, hogy minden úgy legyen, ahogy te gondolod!«

VII.

Ilkának sem éjjele, sem nappala nem volt a bál óta. Nem mert ki sem lépni a házból, mert mindenütt gonosz mosolylyal fogadták. Milyen szegény leány lehet az, kit egy gazdag urfi nyilvános bálban megcsókol s a leány vissza nem utasítja? — Mit törődtek azzal az emberek, hogy ebből a hírből egy szó sem igaz! Mivel védelmezhetette magát a szegény leány, midőn a gazdag alispánné egész világ szeme láttára vágja szemébe a legnagyobb rágalmat? A könyvek nem szárítják fel szégyenét.

A városban azt is beszélték, hogy Ilka akarta megszerezni férjül Dezsőt, kit másképp meg nem kaphatott. Oh! az emberek kiméletlenek és nem fürkészik az igazat; megelégszenek a pusztá látszattal és olyan erős épületet építenek e talajra, hogy a szegény megtámadottnak erénye, szorgalma, munkássága s minden jó tulajdona nem képes ellensúlyozni a kofanyelvek szószátyárkodását.

Ilonka egy délután, midőn könyvtől ázott szemével hosszasan tekintett maga elé, határozottan fölkelte és így szólt magában: »Isten látja lelke-met, hogy forrón, önzetlenül szerettem; de nem lennék neje, ha koldulva kellene keresnem kenyeremet!«

— Igazad van leányom s a sógornak is igaza volt: nem jó egy tálból enni cseresznyét az ilyen nagy urakkal. Ha neveltségessé nem tehetnek, megfosztanak mint utonállók becsületedtől! mondá Ilonka anyja és keblére ölelé leányát.

— Pedig higye el anyám, ő is oly forrón szeret, mint én szeretem! Dezső nem oly gonosz!

— A kígyónak magzata nem lehet galamb! Feledd el leányom s még nem vesztetted el jövődet!

— Meglesz, anyám!

A sógor az egy hét múlva haza érkező Dezsőt fölkereste; hanem számolás helyett kibékülés lett a vége; csak annyit ígért meg, hogy Ilonkák házá-t kerülni fogja és nem gördít a leány szerencséje elé akadályokat.

— Pedig alig élhetek nélküle! rebege az alispán fia.

— S akarja, hogy még egyszer vérig sértse édes anyja? — Kitehetné még egyszer oly botránynak, mint ki volt téve a szegény leány a bálban? Akarná őt megölni?

— Igaza van uram! Családom nem érdemli meg ezt az angyalt. Büntetni fogom anyámat az által, hogy én szenvedem el azt a büntetést is, melyet ő érdemel!

A sógor a hirt csakhamar megvitte Ilonkákknak s biztosította, hogy Dezső többé nem keresi föl leányukat. Ő, rájuk nézve — halott.

Az alispánék örömmel tapasztalták, hogy fiuk alig egy heti bánat után kiváló jó kedvet mutat, minden mulatságban résztvesz, a régi kompániákban megjelen. A vig czimborák csak most ismerék benne fel a jó pajtást, ki iszik, kártyázik, dorbézol, udvarol a szép leányoknak és szép asszonyoknak. Az alispánné mosolyogva mondá férjének: »Nos, kinek volt igaza férjem-uram?« — Az alispán fejét rázogatta és csak annyit válaszolt: »No, ezt már magam sem hittem volna.«

Ilonka vartt, — varrta a ruhákat s hullatta könyeit; majd fölnevetett: »Bolond aki szomorkodik; kár a földnek a köny és még az is jobban megérdemli, mint valaki!« Azután rákezdett dalolni; a legvigabb nótákat dalolta, úgy hogy anyját is meglepte, ki egyszer azután azt mondá: »Látod, derék egy fiatal ember az a Deli Géza, mióta sohajtozik utánad s ma kezedet is megkérte. Nem gazdag, mint Dezső, de jó, aki meg fog becsülni!«

— Ha akarod anyám, neje leszek. Lehetek én már mindenkinek a neje; szivem kiábrándult.

— Deli Géza nem mindenki; jövedelmes hivatala van és szive páratlan.

— Mondd neki jó anyám, hogy övé leszek!

Ilka könnyen belenyugodott; hanem aki szavait megfigyelte, az megrémülhetett a hangtól, melylyel kiejtve volt. A nyugalomban közönyösség lappangott, a belenyugvás kétségbeesést takart. Olyan volt mint a halott, melyet tehetnek gyászba, vihetnek virágok közé, nem okoz változást.

Deli Géza, kinek jó hivatala és jó szive volt, igen megörvendett a hirnek s másnap azonnal meg is tartá a kézfogót a szép leánynyal, kit annyian irigyelnek s mennyien fognak irigyelni tőle. Nagyon sietett a kézfogóval, mert tartott tőle, hogy Ilka kisasszony még másat is gondolhat és sem jó szive, sem jövedelmes hivatala nem lesz elégséges, hogy megőrizze remélt boldog jövője felbomlásától.

Ilonkánál folyt a munka éjjel-nappal; most már nem mások, hanem a maguk számára dolgoztak. A sógor is felnyitotta tárczáját, hogy Ilonkának jobb kedve legyen. Meg is dicsérte, hogy gondolkodása helyes volt, midőn Deli Géza ajánlatát elfogadta, kinek nincs oly gonosz anyja, hogy bántalmazza ártatlanul, meg nem érdemelve. Ilkának Dezső jutott eszébe s meg nem állhatta, hogy egy sohajtást ki ne szalaszszon.

— Hát még mindig sohajtozunk? Bizonyosan az után a Dezső urfi után? — kérde sógora kötekedve.

— Ki van törülve szivemből örökre! — szólt Ilka.

— Derék, okos leány vagy! Nem kergetsz álmodkat, melyek jóra sohsem fordítják dolgainkat! viszonzá a praktikus sógor.

A hir csakhamar elterjedt a városban, hogy Deli Géza eljegyezte Ilkát, és a hir Dezsőnek is fülébe jutott. »Nem szereti és mégis hozzá megy nőül!« mormogá magában. »Oh ilyenek a nők mind: állhatatlank és igazságtalanok!« boszut állanak azon, ki nekik egyetlen pillantással sem vétett. »Anyámnak utoljára is igaza volt: ez a leány nem is érdemelt meg engem!«

Mig Dezső így töprengett s a női hűség, állhatatosság ellen nem a legkedvezőbb szavakra fakadt, addig Ilkánál sürögtek-forogtak, mert egy hét mulva a lakodalom napja is ki volt tűzve.

Soha menyasszony még nagyobb közönnyel nem készült a menyekzöre; akár ha arról lett volna szó, hogy valami batyubálban fognak résztvenni. A fiatal-ember, ki jegyesének mondta magát, majd elmerült örömeiben, minden perczen, másodperczen szerette volna a szép leányt keblére ölelni és Ilka nem volt képes oly igazán viszonzni ez érzelmeket. Egyébaránt nem volt kívánsi, átélte szívszakadás nélkül a perczet, midőn örök hűséget kell esküdni másnak és nem annak, kinek oly édesen, oly szive szerént esküdött volna.

Az alispánék Ilka kézfogójában biztosítékát látták, hogy fiuk nem mond le a világról s majd egyik vidéki nagyuri kisasszony karján még emlékét is elfeledi a szegény leánynak, ki egykor oly vágyakat keltett szivében, hogy nejjé akarta emelni.

Néha mind másat gondolnak az emberek és mind máskép következik be!

* * *

Dezső minél távolabb érezte magát remélt boldogságától, annál kevesebb kiméletet érzett saját élete iránt. Érezte, hogy ez az élet, anélkül a leány nélkül, egy fillért sem ér. Mit tartogassa, mit őrizgesse, nem szerez már vele senkinek nagy gyönyörűséget. Az az egy, kit oly kimondhatatlanul bálványozott, nem volt oly erős, hogy megvárta volna a zivataros idő jobbra fordultát. Elvesztette hitét s bevetette magát más karjaiba. Vége mindennek!

Egy-két nap mulva, közvetlen az Ilka lakoda lma előtt, minden izében áthülve, aggasztó betegen hozták haza Dezsőt a vadászatról. Az orvos legnagyobb mérvü tüdőlobbot vett észre. Dezső areza olyan nyugodt volt, mint a megtestesült reménység. Ő a halállal küzdve reménységet táplált, míg Ilka kétségbeesetten lép az oltárhoz, hogy örök hűséget esküdjék.

Erejében igen is bizott, mert a mint ki akarta mondani a »holtomiglan holtaiiglan«-t hirtelen összeroskadt s alig tudták ismét életre ébreszteni.

A sógor, ki mögötte állt, biztatta, hogy legyen erős, hisz már nincs senkie, kit féltene kellene.

— Hát Dezső? — kérde Ilka aggódva.

— Pár perczcel előbb meghalt!

Ilka levette a koszorut fejéről s határozottan kimondá: »Nem esküszöm! Én nem szeretem jegyesemet, nem lehetek neje, én csak hozzá, a halotthoz lehetek hű.«

Észre sem vették, a menyasszony eltűnt a templomból s meg sem állott, míg Dezső lakásán nem találta magát, hol nem is mertek vonakodni, hogy beereszszék: annyi határozottság ült vonásain.

— Él, ő él! kiáltá a szép fiatal hölgy, midőn Dezső ágyánál leborult s kezeit összecsofolá.

— Ilka szeretlek, amint te sohsem szeretted!

— Mindig szerettelek!

Dezső arezán mennyei mosoly jelent meg. A körülállóok sirva rebegék: »Meghalt!«

Az alispán könyezve mondá: »Ők együtt boldogok lehetnek volna és mi is; most mind boldogtalanok levénk!« Az alispánénak nem volt ereje ez uttal megczáfolni férjét.

Ilka szavát tartá s nem lett hűtlen a halotthoz.

T Á R C Z A.

Műveltségünk szerzetesi elemei.

Tagadhatatlan, hogy vegyészeti tudományunk az újabb felfedözések által bámulatos tökélyre vergődött, mégis nem hiszszük, hogy találkoznék ember, aki p. o. Budapestnél a Duna partján megállapodva minden vegyészeti tudománya daczára is meg birná mondani, hogy e nagy folyóba melyik csöpp víz jött a Garamból, melyik a Vágból, melyik az Enns-ből és így tovább.

Majd így vagyunk azon dolgokra nézve is, melyek jelenlegi műveltségünket alkotják.

Óriási nagy folyamhoz hasonlít ez, mely a századok alatt különféle nemzeteken keresztül huzódva, azoknak mindegyikéből magába vett egyetmást, s az által öregbedve szemünk előtt folyik tovább a jövő századokba anélkül, hogy most már tisztán rá tudnánk mutatni minden kivált aprólekos részre, hogy honnét vette eredetét.

Mily rengeteg sok tényezője van már a jelenlegi műveltségnek; mily véghetlen sok az eszköz, mely által szellemi és anyagi jóllétünket előmozdíthatjuk; mily kifejlődöttek és határozottan kialakultak azon társadalmi viszonyok, melyek közepette élünk.

S e sok mindenféle tényező közül egyik már évezredek előtt is megvolt, a másik talán alig néhány évtized előtt ömlött az áramlatba; némelyik keletnek, a másik nyugatnak a szüleménye; ezt a görögök vagy arabok, azt a francziák vagy németek találták föl; ez az olaszok, amaz pedig az angolok vívmánya stb.

Mindez egybevegyülve ott folydogál most egész nyugodtsággal a műveltség nagy folyamában s meglehet, hogy éppen azok, kik legbőségesebben élvezik a műveltség áldásait, talán legkevésbé törődnek avval, hogy ezt vagy azt, kinek vagy kinek köszönhetik.

Hogy a műveltség jelenlegi állapotában, bár elvegyülve a különféle elemekkel, nem csekély rész az, mely az egykor virágzó szerzetesi intézményekből vette eredetét, az bizonyos.

A ki ugyanis részrehatlanul halad át a történet lapjain, kétség kívül látnia kell azt, hogy a szerzetesi társulatok szerkezetükben, a tagok egymáshoz való viszonyában, a gondolkodás- és foglalkozásmódban sok századdal megelőzték és fölmúlták azon kort, amelyben éltek.

Mégis gyűlölség vagy elfogultság szülte számos újabbkori történelmi művünk lapjai telvék lekisebbitésekkel azon emberek iránt, kik korukhoz mért oly súlyos önmegtagadással rakosgatták azon nézetek és eszmék alapjait, melyeknek jelenlegi gyümölcsözése alkalmával társadalmi életünkben oly sokat köszönhetünk.

Honnét e sajnálatra méltó félreértés, ha csak nem azért, mert vagy a lehetetlenség, vagy a nem akarásnál fogva sokan nem különböztetik meg a műveltségnek sokszorosán összefonódott számai közül tisztán azt, ami a szerzetességhez tartozik, hanem neki tulajdonítják azt is, ami valamely nemzetnek a sajátja, neki azt, ami egyes emberre vonatkozik, neki végre, ami ezen vagy amazon kor gondolkodásából szivta éltető erejét.

A középkor bizonyos, hogy sötétebb volt, mint a mienk, de nem azért, mert szerzetesség volt benne, hanem mivel kezdetleges műveltségi korszak vala, amely pedig soha és sehol sem szokott valami nagy vívmányokat fölmutatni, sőt ha mégis volt benne valami hamu alatt lappangó szikra, az csakis a szerzetesi egyének közt volt.

Rendje az már a természetnek, hogy valamint a gyümölcsök nem jönnek létre bizonyos burok és külhéj nélkül, ugy az eszmék sém.

Minden nagy horderejű gondolkodás vagy társadalmi eszme első megjelenésekor mindig holmi keverékkel vagy fölösleges járulékkal van egybenöve, de ami arról lassankint éppen úgy leválik, mint a hüvely, hogy a tiszta gyümölcsöt szolgáltat-hassa táplálékul.

Ami a szerzetesi intézményekben is közművelődési fontossága, az most már az egész világ és a nemzetek köztulajdonává változván mindinkább gyümölcsözik a társadalmi életre nézve.

Művelődésünk ügyében nem is képzelhetnénk nagyobb szerencsétlenséget, mintha azon életrevaló eszme, mely a szerzetesség művelődési küldetését képezi, annyi század után még most sem bírt volna ugy kiáramlani, hogy az a nemzetek köztulajdonává legyen, hanem a kolostori falak között kell vala élnie, mint az üvegházi növénynek, s ha Európa nemzeteinek lelke még most is oly éretlen volna, hogy ezen eszmének társadalmi életébe való átültetését még csak nem is ohajtaná.

Most tehát már nem csak a kolostor falai közt s nem csak latin nyelvbe foglalva, hanem a széles nagy társadalomban s

minden élő nyelven mindinkább lábra kapnak azon eszmék, melyeket, mivel a szerzetesség szolgáltatott a művelődésnek, méltán nevezhetünk abban szerzetesi elemeknek.

Korunk műveltségének mindenesetre egyik legfényesebb jellemvonása az, hogy kiváló figyelemben részesíti az értelmi és a békés tevékenységet s meglehetősen tisztult nézetekre vergődött már az emberi élet egyik legfőbb tényezőjét, a munkát illetőleg.

Műveltségünknek ezen igen is emberies gondolkozása csak gyümölcse azon eszméknek, melyek valamikor a kolostorokban mint hüvelyekben éltek.

Meghiszszük, hogy azok előtt, akik már hozzá vannak szokva azon divatos előítélethez, mely a társadalomnak minden újabb vívmányát a franczia forradalomnak tulajdonítja, nagyon furcsán hangzik az, hogy a szerzetesi társulatokban sok századdal előbb virult már az egyenlőség és testvériség, mintsem azt a Szajna partján kikiáltották, s hogy a munkáról sokkal tisztultabb fogalmakat látunk élő példákban a szerzetesi intézmények közepette, mint amilyeneket az újabb socialis írók valamennyi ábrándos elméletéből kivonhatunk.

Nyílt hazugságot követnénk el, ha azt állítanók, hogy a szellemi munkával való foglalkozás a szerzetesség találmánya, mert ennek eredete messzire visszanyúlik a régi rómaiakon és görögökön keresztül Ázsiába, de félreismerhetlen tény az, hogy Európa nemzeteinél, midőn senki sem törődött a szellemi munkával, a szerzetesség közepette részesült az ápolásban és tiszteltben.

Aki képes fölfogni, hogy mily nehéz dolog a megszokás által kövé vált előítéletet egyes ember, annál inkább egész népek fejéből kiverni s annak helyébe józanabb nézeteket illetni, elgondolhatja, mily föladat lehetett azon vad meggyőződésekkel szemben, melyek a középkor népeinek szívében honoltak, oly álláspontot elfoglalni, amit csak annyi század múlva birunk némileg, de még most sem minden kivétel nélkül méltányolni.

A római birodalom összeroskadása után Európa tartományait különféle Ázsiából jövő vagy Isten tudja honnan fölkerekedő népek foglalták el, melyek a már ott talált lakosokat meghódítva szolgálkává tették s maguknak uralmat biztosítottak.

E nemzeteknek megvolt a maguk szokása, gondolkodásmódja s előítélete a dolgok fölül, melyek az ő uralomra jutásukkal életbe is léptek a társadalomban.

Erőszakkal szerezvén a földet, melynek uraivá váltak, a nyers erő lett azon alapeszme, melyre a társadalmi életben vezérelvül szolgáló egyéb nézetek is helyezkedtek.

Aki anyagilag erősebb volt, annak egyuttal joga is volt levérni a gyöngébbet s azt, ha tetszett, birtokától s önállóságától megfoszthatta, vagy magától egyébkép függővé tehetette.

A nagyobb anyagi erő és képesség útján lettek egyes törzsfők is fejedelmekké a többiek fölött, mint p. o. Pipin a frankoknál és mások egyebütt.

Mindenki másoknak róla táplált előnyös gondolkozását erősebb volta által érdemelhetette ki.

Innét dicsőítik a középkori költemények azon lovagokat kiknek testi ereje ugy szólván minden képzetet felül mult; innét lettek az édeklődésnek oly kiváló jelenetei azon lovagi játékok, ahol testi erő tekintetében történtek mérkőzések.

A nyers anyagi erőről táplált ily előnyös nézetek közepette természetesen következett, hogy mindennemű tárgyak közül annak kellett a legkedvesebbnek lenni, amely a nyers erőnek a legtöbb szolgálatot tehetette, milyen vala a kard és egyáltalán a fegyver.

A kardnak viselhetése a legfőbb jog volt, s a harezba, vagyis a kardforgatás színhelyére való menés a legfőbb tisztesség. A házak beljében a falak kardokkal és fegyverekkel valának ékesítve, s a családi életnek legnagyobb ünnepe az volt, midőn a fölserdült gyermek ünnepélyesen kardot kapott az oldalára.

Kinek-kinek társadalmi állapotát, vagy előmozdulását a kard biztosította és szerezte. Rangot, kitüntetést más uton nem lehetett szerezni, mint egyedül a hadi pályán.

S midőn általánosan ilyen nézetek uralkodtak az emberről és annak társadalmi életéről; midőn az ember szellemi részének semmi értéke nem volt, s midőn a hadin kívül minden egyéb tevékenység lenézetésben részesült; a szerzetesség e vasba öltözött és öldöklő fegyverektől támogatott gondolkozással szembeállott s kolostoraiba huzódva az értelmi tevékenységet és a békés foglalkozásokat kezdte fölkarolni s azon tisztább társadalmi elveknek hódolt, melyek még most is folyamatban vannak, hogy minél tágabb körben érvényesülhessenek.

Azon eszmék között tehát, melyeket a szerzetességnek köszön műveltségünk, mindenesetre a történeti fejlemény és a dolog természete szerént első a bizonyos helyen való megállapodás, egy bizonyos talajhoz való kötöttség.

Most már Európának nemzetei állandó helyen laknak, hazájokat, szokásaikat és nyelveiket illetőleg elég kerekdeden kialakultak, de a nyolczadik, vagy kilenczedik században mindez másképp volt.

Váry Gellért.

(Folytatása következik.)

A kártyázókról.

VII.

A ferbli.

A sánta Mephistó játéka a ferbli. Egy haszontalan, arrogans démon, mely nagyon jól tudja, mily nyomorult és semmirekellő, mily igazságtalan és gonosz, hanem azért emelt fölvetel betolakodik mindenüvé. Otthon van mindenütt; kocsmákban, zárdákban, a falusi plébániákban s a követei klubjaiban, a hivatalnok világban s a magasabb körökben. Neki mindegy, farsang nem farsang, hideg van-e vagy meleg, délelőtt van-e vagy délután, diákokkal, vagy államférfiakkal van-e dolga. Ha százszor kidobták egy társaságból, újra megjelen. Lekap lábáról tudóst, tudatlant, érett férfit, gyermeket. Neki mindegy, ügyvéd vagy rab, bíró vagy elítelt, mindenikhez hozzá simul, fülébe sugdos, és csábít ellenállhatlanul. Akinek egyszer bemutatatta magát, az nem tud többé ellenállani neki, ha jelentkezik. Az ember hiába zárja el tőle termeit, erszényét; erős fogadás, megvetés, sőt a részéről gyakori cserbenhagyás mind gyöngye védművek ellene. Megjelen ébren, álomban, későn, korán, mint a legyőzhetlen rossz; ingerel, boszant, érdekel, vigasztal, fölemel, lealáz, játszik az emberrel mint egy lapdával. Neki mindegy, büzös csapszék vagy illatos terem, mágnás vagy pinczér, rejtett helyen vagy szabad ég alatt mozogjon. Ismerői haraguszna rá és szeretik, szidják és fölkeresik, elítélik s mennek utána. Ez a csodajáték a — ferbli.

Pusztán szerencsejáték, de nagy és praktikus ferblastákat megsértene az ember, ha ezt állítaná ellenökben. Ellenkezőleg, — mondják az avatottak — nincs művészibb játék ennél. Aki nem ismeri Lavatert, az ne játszék ferblit. A hivatott s képzett ferbli-játékos arczával játszik. A ravaszság a fő. Aki nem tud

ravasz lenni, az játszszék mariaget. Ezer és ezer fogása van; azt mind ki kell tanulni, annak idején és helyén alkalmazni, mellette minden partnert kiismerni, keze járása-, szeme forgatása-, arca kifejezéséből következtetéseket levonni, azt felhasználni; viszont maga részéről álnokoskodni, semmiért tűzbe jöni, nagy garral a tételeket kettőztetni, ha sokja van meglapulni, mint a nyúl a bokorban, ámitani, csalni külsőleg, belsőleg, — mind kellei a jó ferblastának.

Ennek a játéknak külön nyelve van s legalább nálunk, hol nem lehet tagadni, széles körben teljes otthonosságnak örvend, minden kifejezése — német. Tösgyökeres magyar emberek, kik semmit sem tudnak vagy értenek németül, gyűlölik a sváb sógort, kik a vásárokon is tolmácsot kénytelenek használni, ennél a játéknál mind germán nyelven beszélnek. »Vizi! besser! kosta, vorpass, zupass!« és a többi oly kifejezések, melyeket még a tiszarévi gazdag birkás is ért. Nincs is magyar kifejezés sem a játék nevére, sem a használatos műszavakra. Hanem azért magyar, német, tót, rác és horvát mind a hivatalos nyelvet használja. Ezen germanismus ellen még nem lépett sikra egyetlen honatya sem. Ebben nincs megtámadva a nemzetiség. A legtututumbb pipás magyar ember is megnyugszik a ferblinek — németiségében.

A ferblinek két faja otthonos. Az egyik a szoros értelemben vett színre-játék, melyben a színek azonossága dönt. Ezt az avatottak érdekesebb s tisztességesbb játéknak tartják. A másik, korresszülötte az elsőnek; az ugynevezett »sánta«-val vagyis a négy tizessel, koronkint a játékok többsége szerént a szükségből tizesi, tehát sánta-i rangra emelt filkókkal alkalmazott játék. A pusztán ferblista undorodik a sántajátéktól s viszont ennek kedvelője amattól. Mint két szakadár felekezet állnak egymással szemközt, iparkodván kimutatni egymás hátrányait. Ami azonban a valót illeti, a játék főmentője, a sánta Mephistó, az utóbbi mellett van. E játék bizonyára kevésbé tisztességesbb mint az első, hanem épen azért annál inkább el van terjedve.

Ezen játéknál mindegy, bármibe játszszák, de valamibe kell játszani, különben nem ér semmit. Ha babra játszszák is, érdekes, máskülönbösen unalmas. Néha százak, ezrek forognak vele, máskor csak apró fillérek. De mindenkor föl van ébresztve a legértékesebb szenvedély — a nyereségvágy. Hivatott, szenvedélyes ferblijátékos inkább ebet nyír, vagy tollat foszt, mintsem puffra játszszék — ferblit. Mindazonáltal van eset, hogy pusztán szórakozás kedvéért a jobb körök is megnyílnak előtte; a legtöbbször azonban ugy történik, hogy összeülnek oly szándékkal, hogy lehető legkisebb összegben fognak játszani s egy óra mulva már egyedül bankóczéduálják szerepelnek.

»Ignoti nulla — occasio« — lehetne mondani erre is; aki nem ismeri, könnyen távol maradhat tőle; aki ismeri, annak már nehéz. A gondolat, a remény, hogy mindazt, mit e telhetetlen szörny éhes gyomrába vetettek, ismét vissza lehet szerezni, — erősen csábító és rendesen csalfa. A valódi ferblijátékos rendesen nyer, a dilettans soha, legfőlebb a cursus kezdetén.

Nem kétlem, hogy e játékban a rossz szellemnek több része van, mint egyebekben. A szenvedélyes és ex professo ferblijátékos mind érzéketlen, keményszívű, önhasonleső, nyervagyó és rossz ember; ettől mérföldekre van a rendes játékos, ki a szórakozás e nemét szereti, anélkül, hogy rabszolgai vonzódást vagy hódolatot mutatna iránta; még távolabb, kinél gyöngébb nemü kedélyizgató s szórakoztató időtöltés.

»Ha az ördögöknek szórakozásra van szükségök, bizonyára nem tehetnek mást, mint ferbliznek« — ezt mondta nekem egy uri ember, kit épen a szórakozás ezen neme tett koldussá.

Nem keresem igaz-e vagy sem. Hanem annyi bizonyos, hogy alsóbb szenvedélyek állanak szolgálatában, hogy idő- és pénzrabló mulatság, hogy érzéketlenné teszi az embert nemesebb eszmék iránt, — hogy utóvégre ha mindenki, ki e játék rabja, csak annyit áldozna nagy és közös célokra, mennyit e játékon az év folyamán át nyer vagy veszít, elmondhatná bátran: »Megtettem hazafiúi kötelességemet!«

RÖVID HIREK.

— Kimondhatatlan szerencsétlenség súlyosodott hazánk fővárosára és dunamenti vidékeire. Ezek vagyonát a Duna bős árja tönkre tette, hosszú évek, egy egész emberélet verejtékes keresményét, alkotását megsemmisítette. Koldusbotra juttatott egész családokat, melyek azelőtt munkásságok után jóllétnek örvendtek, s megfosztotta az embereket nem csak vagyonuktól, nem csak hajlékaiktól, de kiragadta számtalanok kezéből még az eszközöket is, melyek szükségesek arra, hogy élelmöket verejtékkel megkereshessék. — Az inségesek jankiáltása hangzik füleinkbe. Segítsünk rajtuk, kiki tehetsége szerint.

Lapunk szerkesztősége készséggel elvállalja a közvetítést s köszönettel fogad a szerencsétlenek nevében bármely csekély adományt.

Az adakozásokat ezennel megnyitjuk:

Á. A. és neje	3	frt	ezüstpénzben
Karácsoni Erzsike	2	»	»
Grin Zsuzsanna	1	»	bankjegyen
Füssy Tamás	3	»	»
Bach János	2	»	»
Novakovic János pápai kamarás	10	»	»
Faubel Mihály	1	»	»
Józsa Sándor	1	»	»
Imreh F.	1	»	»
Axmann Gábor	1	»	»
Bartusek Károly	1	»	»
Karácsoni Jenő	—	»	50 kr.
Fuchs Róbert	—	»	50 »
Szathmáry Pál	—	»	50 »
Id. Greischitz Antal és neje	—	»	70 »
Ifj. Greischitz Antal	—	»	20 »
Greischitz Teréz	—	»	10 »
Fiszer György	—	»	50 »
Raskó István	—	»	50 »
Springeis Jakab	—	»	50 »

Összesen 25 frt bankjegyekben és 5 forint ezüst pénzben. Ezen összeget február 29-ikén délután átszolgáltattuk az árvíz-bizottságnak.

— Az árvíz a múlt héten nagy veszélyvel fenyegette a fővárost. Kevésbe mult, hogy a 38-iki vésznapok egész borzasztó nagyságukban nem ismétlődtek. De ha ily roppant szerencsétlenség elöl, Isten kegyelméből, meg is menekült fővárosunk, mindazáltal nagymérvű áradás lepte el egyes részeit, mely roppant pusztításokat vitt végbe. A budai részen Ó-Buda majdnem teljesen, Ujlak, a viziváros és a ráczváros nagy része már a mult hét óta víz alatt áll, úgy hogy csak csónakokon lehet az utcákon közlekedni. A pesti részen csak a soroksári és külső

váciuti gátoknál csapott be a vizár, de különösen az utóbbinál nagy pusztításokat vitt végbe. A sok szép nyári lak és kert, a sok gyár mind elpusztulva, romba dőlve; a gyönyörű, József főhercegnek oly roppant pénzébe került, Margit-sziget tönkre téve. A víz magassága 24 láb és 1 hüvelyk volt. Az áradást a jegtorlódások okozták, melyek az alsó részekben csak nehezen tudtak elindulni s a hirtelen olvadások folytán felülről jövő roppant vízmenységnek lefolyását gátolták. A fővárosban az árvíznek kitett helyekről, különösen a pince- és földszinti lakásokból, sőt Budán sok helyt még az emeletekből is a lakókat ki kellett szállásolni, kik magasabban fekvő középületekben, iskolákban, zárdákban s magánosoknál helyeztetek el. Több ezer embert kellett így elhelyezni, s ezek élelméről gondoskodni. Ó-Budán már eddig nyolcz ház összeomlott s nagyon valószínű, hogy még igen sok fog összeomlani, vagy teljesen lakhatlanná lenni. Dicséretes s majdnem emberi erőt felülmuló buzgóságot és évelékenységét fejtett ki a városi hatóság, valamint a polgárokból, mágnás ifjakból, egyetemi hallgatókból s országgyűlési képviselők-ből alakult mentő-társulatok, a katonaság és számos egyesek. Mindenki megtette kötelességét a kormánytól kezdve le a napszámosig. A árvíz roppant pusztításokat vitt végbe Uj-Pesten, ott a romba dőlt házak és gyárak száma túlhaladja az ötvenet. Sokat szenvedett Komárom, Esztergom, Nagy-Maros, Vác, a Csallóköz, a szentendrei sziget és a Csepel-sziget. Számtalanon jutottak koldusbotra, s az inség enyhítésére milliók fognak kelleni. A magánadakozás már minden felhívás nélkül meg is indult s szombat óta keddig mintegy 60,000 forint gyűlt be. Ó Felsége a király, ki a királyi palotához tartozó fegyvertárpület helyiségeit fejedelmi nagylelkűséggel felajánlotta a szerencsétlenek elhelyezésére, magán pénztárából egyelőre 15,000 forintot, a királyné ö Felsége pedig 10,000 forintot küldött.

— Uj püspök. Ó Felsége, Tóth Miklós munkácsi g. kath. kanonokot s az ungvári papnövelde igazgatóját eperjesi g. kath. püspökké nevezte ki.

— Jánosiban az Árpádkorszakból való, stilszerűleg restaurált román izlésű templomot Rómer Flóris jánosii apát, ki a restauratio költségeihez sajátjából is ezer forinttal járult, mult hó elején szentelte föl.

— Budán a várban dr. Arányi Lajos 73 ódon házat fedezett föl a 14. és 15. századból. E házak az uri-utczában vagyis a hajdani olasz-utczában és az országház- vagyis a hajdani Szent-Pál-utczában vannak.

— A hazai kertészegylet virág-gyümölcs- és főzelékiállítás rendez april 13-tól 20-ikig. A kiállításra szánt tárgyak márczius 15-től kezdve Renels V. urnál az »Angol királynő«-höz címzett vendéglőben vagy Fuchs E. főkertész urnál (Városliget) jelentendők be. A kiállítás után a beküldők küldeményeiket azonnal visszavehetik. Különböző díjak is fognak kiosztatni.

— Tóth Ede népszínműíró, ki a »Falú roszsza« című darabjával méltó figyelemet keltett maga iránt, február 26-ikán éjjel Budapesten tüdővészben elhunyt. Szegény nem sokáig élvezhette helyzetének jobbra fordultát, nem sokáig örülhetett az elismerésnek, melyben a Kisfaludy-társaság részesítette, midőn őt tagjává választotta. Mint vidéki színész sokáig küzdött, nélkülözött, s midőn tehetsége által kivívta magának az elismerést, meghalt. Halála magyar színműirodalmunkra nagy veszteség. Béke hamvaira.

— Halálozások. Horváth Elek volt országgyűlési képviselő. — Lefranc Adolf családi néven gr. Franking Adolf a francia nyelv rendes tanára a dévai m. kir.

állami realiskolában. — Török Kálmán mezőcsáthi aljárás-bíró. — Nagy Ferencz tanár Kolozsvárt, Nagy Miklósnak, a »Vasárnapi Ujság« szerkesztőjének édes atyja. — Schwarzeleitner Károly nyugalm. altábornagy febr. 19-ikén 78. éves korában. — Gróf Blankenstein cs. kir. kapitány Füzes-Gyarmaton.

— A hernalsi leánynöveldeire eddigelé 257,077 forint gyűlt be készpénzben s 23,195 forint kötvényekben. — A modenai herczeg harmincezer kötetből álló nagybecsű könyvtárát Károly Lajos főherczeg legidősb fiának hagyományozta, s a könyvtárt most szállítják a főherczegi palotába. — Csehországban a kladnói bányában dynamitrobbanás történt, melynek folytán 30 munkás lelte halálát az aknában.

— Nieritz Károly Gusztáv német ifjusági író meghalt Drezdában 81. éves korában. — Mária nagyherczegnő, az uralkodó orosz czár nővére, Szentpétervárott febr. 20-ikán éjjel meghalt. — Scheffel német költő a mult héten ülte meg Karlsruhében születése 50. évfordulóját. A tiszteletére adott disztrakomán a bádeni nagyherczeg és neje is résztvett. — A japáni kormány a Yeddóban alakított főiskolában az építészeti rajz, ékítés, szobrászat és képirás számára tanszékeket állított, melyekre három olasz tanárt hívott meg évi huszezer frank fizetéssel. — Patin az ismert francia nyelvudós és irodalomtörténész 83. éves korában Párisban meghalt. — Hetsch abbé, ki Dupanlout Rómába kísérte, tüdőgyulladásban meghalt.

Szerkesztői üzenetek. P. F.-nek: »Néhány szó a megelegedésről.« Mi nem vagyunk vele megelegedve s mint használhatlant kénytelenek voltunk a papirkosárba dobni. — K. V.-nek. A Deák Ferencz halálára írt verset későn kaptuk. — ezért nem adtuk.

Szent-István-Társulat.

Kimutatás

a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről. frt kr.

Néhai Kankala József szepesi kanonok és püspöki irodaigazgató hagyománya ez a pénzben	20	—
Láposy G. Márton perlaki pléb.	34	65
Szabados Antal kalocsai papnőveldei aligazgató	69	30
Varga Emil gyöngyösi gymnas. igazgató	50	—
Az ürményi alesperesi kerület	9	45
Dr. Lauranu Ágoston nagyváradai g. kath. főnőveldei aligazgató s tanár	72	45
Cserni Béla gyulafehérvári gymnas. tanár	50	40
Pfleger Mihály nagyszombati szentszéki jegyző	15	75
Váry László esküdt	10	—

Szent-László-Társulat.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

Csupor János baltavári pléb.	2	88
Erdélyi egyházmegye	343	58
Váczai »	463	13
Esztergami főegyházmegye	411	3

és 1 tallér s 1 ezüst huszas

Néhai Kankala József szepesi kanonok hagyománya ezüstben	20	—
Leitner Pál	3	—
A sajonémeti hívek	3	—

Jótekönyv czélú adakozások.

Leitner Pál budapesti polgár:	frt	kr.
A pápa ő Szentségének	2	—
A budapesti Oltár-egyletnek	2	—
A Szent-László-Társulatnak: a csángók részére 2 fr, a társulat közczéljaira 1 fr, összesen	3	—
A lourdesi templom építési költségeire	1	—
A mária-völgyi templom » »	1	—
A Szent-István-Társulatnak	2	—
A somogy-karádi egyház szükségére	3	—
A felső-nyéki (Tolna megye) egyház és iskolá szükségére	6	—
A budapesti ferenczvárosi templom építési költségeire	5	—
A chinai missióra	2	—
Összesen	27	frt.

A sajonémeti hívek:

A budapesti Oltár-egyletnek	3	—
---------------------------------------	---	---

Magyarhonban

legbővebben felszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó-ruhák,

Dalmatikák, pluvialék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tűzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICALÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS,

váczai-utca 15. szám, Budapesten.

(9-52.)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 11-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1876. Nyomatott az »Athenaeum« nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)